

Forskerforbundets lokallag ved de
statlige universitetene og høyskolene

Postboks 1025 Sentrum, 0104 Oslo
Telefon 21 02 34 00
Telefaks 21 02 34 01
Besøksadresse Tollbugata 35
Kontingentkonto 8380 08 68621
Bankkonto annet 8380 08 68605
post@forskerforbundet.no
www.forskerforbundet.no
Foretaksnr 971 422 505

Deres ref:

Vår ref: 723 og 664/04/foa

Vår dato: 17.07.2006

Kommentarer til Kunnskapsdepartementets brev av 11.07.06 om konsekvenser av at Særavtalen er bortfalt

I brev av 11.07.06 til statlige universiteter og høyskoler under Kunnskapsdepartementet har Kunnskapsdepartementet informert virksomhetene om det departementet mener er konsekvensene av Særavtalens bortfall. Vi vedlegger en kopi av brevet.

Her følger Forskerforbundets første kommentarer til enkelte av avsnittene i departementets brev. I den utstrekning det vil bli behov for det, vil vi sende ut ytterligere informasjon.

Hvem er omfattet av oppsigelsen av Særavtalen?

Etter Forskerforbundets beregninger utgjør gruppen som fra 1. august 2006 ikke lenger skal praktisere særavtalen, 84% av de organiserte vitenskapelig ansatte. 16% er organisert i forbund som ikke har sagt opp særavtalen.

I og med at den gruppen organisasjoner som ennå ikke har sagt opp særavtalen er i mindretall ved alle berørte institusjoner, **skal de uorganiserte arbeidstakerne og arbeidstakere i organisasjoner som ikke er part i særavtalen, ikke lenger omfattes av særavtalen.** Det vises til flertallskravet i arbeidsmiljølovens §10-12 (5). Særavtalen er inngått på nasjonalt nivå, og flertallskravet i aml må derfor regnes for sektoren totalt. Dette innebærer at nærmere 90% av de vitenskapelig ansatte ikke lenger er omfattet av Særavtalen.

Det er arbeidsgivers ansvar å finne ut hvem som fortsatt er omfattet av særavtalen.

Konsekvenser av at særavtalen er falt bort

Arbeidstid

Det er riktig at arbeidstiden er det antall timer som arbeidstaker står til disposisjon for arbeidsgiver. For de vitenskapelig ansatte er dette 37,5 timer per uke ekskl. spisepause. I hovedtariffavtalen i staten er normalarbeidstiden avtalt til å være mellom 07.00-17.00. Etter aml. § 10-4 (1) må den alminnelige arbeidstid ikke overstige 9 timer i løpet 24 timer og 40 timer i løpet av sju dager.

Adgangen til å pålegge overtid er nedfelt i aml. §10-6, og forutsetter et særlig og tidsavgrenset behov. Det er ikke lov å pålegge fast overtid som en del av den ordinære virksomheten, m.a.o. kan en ikke planlegge kvelds- eller helgeundervisning som en fast ordning gjennom semesteret.

Innenfor normalarbeidstiden skal arbeidsgiver legge til rette for at:

- kvalitetskravene i Universitets- og høyskoleloven tilfredsstilles (uh-lovens §1-1)
- Stortingets forutsetninger om forskningsomfanget tilfredsstilles
- all undervisning, inkl. for- og etterarbeid utføres
- all veiledning utføres
- all intern sensur utføres
- all administrasjon utføres
- all møtevirksomhet utføres
- m.m.

Det er fra 1. august 2006 arbeidsgivers ansvar å påse at arbeidet blir utført innenfor normalarbeidstiden, og uten at det medfører ekstrabelastninger for den enkelte.

Dersom dere som tillitsvalgte ser at dette ikke er mulig, må arbeidsgiver skriftlig underrettes om situasjonen, og med spørsmål om hvordan arbeidsgiver vil forholde seg til problemet.

Forskjøvet arbeidstid, gjennomsnittsberegning og fleksibel arbeidstid

Når det gjelder undervisning etter kl. 17.00 på hverdager og undervisning på lørdager og søndager viser Kunnskapsdepartementet til at arbeidsgiver, dersom det er nødvendig, kan forskyve arbeidstiden under henvisning til Hovedtariffavtalens fellesbestemmelser §7, nr. 2 og Statens personalhåndbok pkt. 7.3.7 nr. 2:

HTA §7, nr. 2 har denne ordlyd:

*"Dersom det av hensyn til tjenesten anses nødvendig å forskyve arbeidstiden ut over kl. 07.00 og kl. 17.00 skal det i henhold til Hovedavtalens regler avtales arbeidstidsordninger i samsvar med dette.
Behovet for å fastsette forskjøvet arbeidstid skal drøftes med de berørte organisasjoner.
Se for øvrig Statens personalhåndbok, pkt. 7.3.7 nr. 2."*

Pkt. 7.3.7 nr. 2 i Statens personalhåndbok har denne ordlyden (første og annet ledd):

*"Den fastsatte arbeidstid (antall timer per dag) skal i den utstrekning det er mulig legges i tidsrommet mellom kl. 07.00 - kl. 17.00. Når helt spesielle forhold gjør det nødvendig, kan det avtales at arbeidstiden forskyves helt eller delvis ut over dette tidsrommet.
Det ligger til arbeidsgivers styringsrett å vurdere og bestemme hvorvidt det foreligger behov for forskjøvet arbeidstid ut over tidsrommet kl. 07.00 – kl. 17.00 etter at forholdet er drøftet med de berørte organisasjoner. Dersom det blir fastslått at arbeidstiden skal forskyves, sla dette avtales i arbeidsplaner etter Hovedavtalens §18, nr. 2."* (våre understrekninger)

Det er ikke helt spesielle forhold dersom virksomheten forskyver arbeidstiden for å spare penger, eller fordi man ellers går ut over budsjettammen ved å leie andre lokaler eller ved å hyre inn ekstra personell. Skjer dette vil Forskerforbundet og de andre berørte organisasjonene be hovedsammenslutningene om å forfølge saken overfor FAD.

Vi skal ikke nekte å utføre arbeid i forskjøvet arbeidstid, men skriftlig orientere arbeidsgiver om at vi ikke godkjenner ordningen, og at forholdet vil bli rapportert inn til Forskerforbundet sentralt.

Merk for øvrig at adgangen til å gjennomsnittsberegne den alminnelige arbeidstid som følger av aml. §10-5, er forhandlings- og ikke drøftingsgjenstand

Forholdet til Hovedavtalen

Dersom organisasjonene mener at det ikke foreligger helt spesielle forhold som nødvendiggjør forskyving av arbeidstiden, skal dere kontakte Forskerforbundet sentralt for nærmere råd. Dere må imidlertid ikke nekte å utføre arbeid i forskjøvet arbeidstid, men avvente nærmere beskjed fra Forskerforbundet.

Ved oppsettet av arbeidsplaner som viser fordelingen av arbeidsoppgaver innenfor arbeidstiden, må arbeidsgiver som nevnt sørge for at alle arbeidsoppgavene kan utføres innenfor arbeidstiden, og i samsvar med de kvalitetskrav loven forutsetter og de fordelingsprinsipper mellom forskning og undervisning som Stortinget har lagt til grunn.

Registrering av arbeidstid

I første avsnitt omtaler departementet arbeidstakere i særlige uavhengige stillinger som er unntatt fra arbeidstidskapittelet i arbeidsmiljøloven. Forskerforbundet vil i denne forbindelse understreke at etter vår oppfatning er ingen vitenskapelig ansatt med undervisningsplikt omfattet av dette unntaket i arbeidsmiljølovens §10-2, første, andre og fjerde ledd. I praksis innebærer dette alle vitenskapelig ansatte ved universitetene og høyskolene.

Dersom noen av medlemmene får opplyst fra arbeidsgiver at de er unntatt fra arbeidstidskapittelet i arbeidsmiljøloven fordi deres stilling er "særlig uavhengig", må dere kontakte Forskerforbundet sentralt.

Lønnsvilkår – overtid og mertimer

Her savner Forskerforbundet en redegjørelse fra departementet om hvordan man som arbeidsgiver skal forholde seg med hensyn til undervisningsintensive perioder, hvor både undervisning, for- og etterarbeid samt nødvendig veiledning må utføres innenfor normalarbeidsdagen på ca. 7 ½ time.

Dette betyr at alle arbeidsoppgaver (inkl. for- og etterarbeid) som blir pålagt, fra nå av må gjennomføres innenfor arbeidstiden. I denne sammenheng understreker vi igjen at overtidarbeid ikke må være planlagt, men knyttet til helt spesielle og uforutsette behov.

Ferie

Etter særavtalens bortfall vil arbeidstakerne ha krav på at hovedferien, som omfatter 18 virkedager, gis i hovedferieperioden 1. juni til 30. september. (Denne rettigheten var unntatt i Særavtalen). Fra nå av må altså arbeidsgiver rydde plass for ferieavvikling i denne perioden.

I tillegg kan arbeidstaker kreve at såkalt "restferie" gis sammenhengende i en uke og at den avtalefestede ferien (fire dager) + en feriedag gis sammenhengende i en uke.

Forskerforbundets oppsummering

- 1. Etter særavtalens bortfall 1. august 2006 gjelder særavtalen heller ikke for uorganiserte arbeidstakere eller arbeidstakere i forbund som ikke har vært part i særavtalen. Praktiseres særavtalen for disse gruppene må Forskerforbundet orienteres.**
- 2. Alle arbeidsoppgaver må fra 1. august 2006 utføres innenfor normalarbeidsdagen. Dersom dette ikke er mulig må arbeidsgiver få skriftlig melding om situasjonen, og med spørsmål om hvordan arbeidsgiver vil forholde seg til problemet.**
- 3. Forskjøvet arbeidstid forutsetter at helt spesielle forhold gjør dette nødvendig. Vi skal ikke nekte å utføre arbeid i forskjøvet arbeidstid, men skriftlig orientere arbeidsgiver om at vi ikke godkjenner ordningen, og at forholdet vil bli rapportert inn til Forskerforbundet sentralt.**
- 4. Alle vitenskapelig ansatt med undervisningsplikt er omfattet av arbeidstidskapittelet i arbeidsmiljøloven.**
- 5. Ingen må nekte å utføre pålagt arbeid, men Forskerforbundet må underrettes dersom man mener at arbeidsgiver ikke forholder seg til lov og avtaleverk.**

Med vennlig hilsen
Forskerforbundet

Frank O. Anthun
Forhandlingssjef

Direkte telefon: 21 02 34 06/92 89 17 98

E-post: f.anthun@forskerforbundet.no